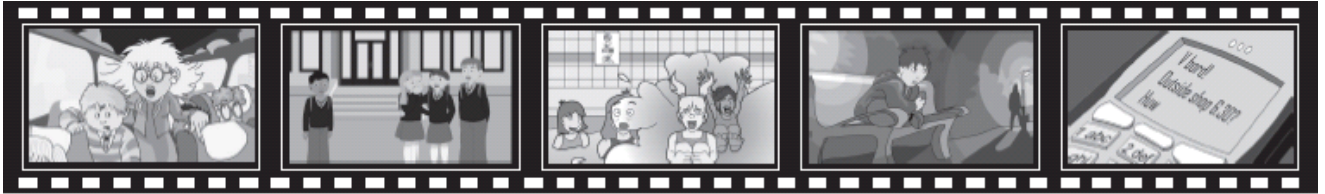
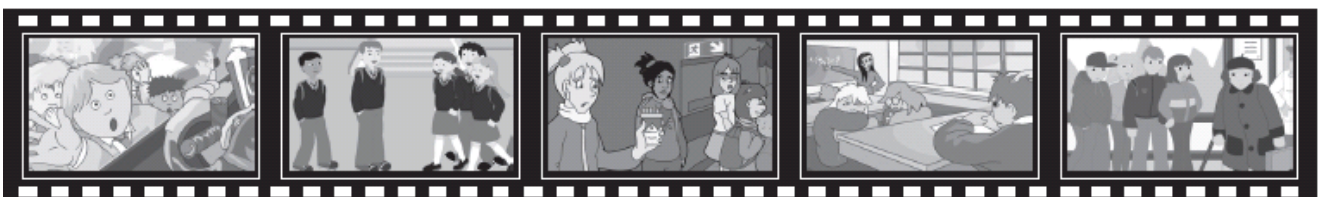

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Εισηγήσεις προς Εκπαιδευτικούς

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ (Consequences)

Οδηγίες για τον Εκπαιδευτικό

Οι ιστορίες παρουσιάζουν μια σειρά από μαθησιακές εμπειρίες, που σχετίζονται με θέματα της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης των μαθητών. Κάθε ιστορία προσεγγίζει συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους, οι οποίοι αφορούν την ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης των μαθητών, τη συναίσθηση της ατομικής και κοινωνικής τους ευθύνης και τη συνειδητοποίηση του ρόλου τους ως ενεργοί πολίτες. Επιπλέον, οι ιστορίες αξιοποιούν σαφείς εκπαιδευτικούς στόχους και παρέχουν δυνατότητες για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων και σχεδίων μαθημάτων, που ανταποκρίνονται στους μαθησιακούς στόχους για την ανάγνωση γραπτών κειμένων και την παραγωγή και κατανόηση του προφορικού λόγου στο μάθημα της γλώσσας. Τέλος, οι ιστορίες που παρουσιάζονται ενθαρρύνουν τα παιδιά να γίνουν σκεπτόμενοι και ανεξάρτητοι αναγνώστες (δείτε το Παράρτημα 2).

Πώς αξιοποιούνται οι ιστορίες

Κάθε ιστορία έχει σχεδιαστεί, έτσι ώστε να παρουσιάζεται σε διαδραστικό ασπροπίνακα. Οι μαθητές μπορούν να συμμετέχουν, είτε ατομικά είτε σε ομάδες, με ή χωρίς καθοδήγηση.

Σε συγκεκριμένα σημεία της κάθε ιστορίας οι αναγνώστες καλούνται να πάρουν μια απόφαση, η οποία θα επηρεάσει τη συνέχεια της ιστορίας, καθώς και τις συνέπειες που θα υποστούν τα πρόσωπα που συμμετέχουν.

Σχέδια μαθημάτων

Τα παρακάτω σχέδια μαθημάτων αξιοποιούν τις ιστορίες, ως αφορμή για την περαιτέρω διερεύνηση των επιμέρους θεμάτων και έχουν κοινή δομή:

- **Μαθησιακοί στόχοι:** οι μαθησιακοί στόχοι σημειώνονται ως εξής:
 - Με (γ/κ) αυτοί που αφορούν την απόκτηση γνώσεων και στην κατανόηση κειμένου
 - Με (δ) αυτοί που αφορούν σε δεξιότητες
 - Με (σ/α) αυτοί που αφορούν σε στάσεις και αξίες
- **Ανάγνωση** της ιστορίας στην τάξη, ως το πρώτο βήμα για την εισαγωγή στο θέμα που πραγματεύεται η ιστορία και στους βασικούς μαθησιακούς στόχους που τίθενται.
- **Συζήτηση** πάνω στα κύρια θέματα, καθώς κατά τη διάρκεια της ιστορίας, τα παιδιά καλούνται να πάρουν αποφάσεις.
- Ατομικές ή ομαδικές **δραστηριότητες** και **ασκήσεις**, ώστε τα παιδιά να κατανοήσουν σε βάθος τις κεντρικές ιδέες της ιστορίας.
- **Συζήτηση με όλη την τάξη.**

Οι δραστηριότητες και οι ασκήσεις μπορούν να γίνουν με τη συμμετοχή όλων των μαθητών της τάξης. Η κάθε δραστηριότητα μπορεί να γίνει μεμονωμένα σε μία διδακτική ώρα ή μπορεί

να επεκταθεί χρονικά σε περισσότερες διδακτικές ώρες, έτσι ώστε να αποτελέσει μια ενιαία ενότητα πάνω σε θέματα όπως η **φιλία**, η **πίεση συνομηλίκων** (peer-pressure), ο **σεβασμός** προς τους άλλους, η **χρήση βίας** στο σχολικό περιβάλλον, κλπ. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να διαμορφώσουν και να εντάξουν και δικές τους δραστηριότητες στα σχέδια μαθήματος που προετοιμάζουν.

Οι παρούσες οδηγίες για τον εκπαιδευτικό έχουν σχεδιαστεί, έτσι ώστε να είναι ευέλικτες, ενώ οι δραστηριότητες επέκτασης αποτελούν απλά **εισηγήσεις**, για την περαιτέρω αξιοποίηση της εφαρμογής. Φυσικά, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να τις προσαρμόσουν, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες ανάγκες των μαθητών τους.

Σχέδια μαθημάτων

Ιστορία 1:**Γι' αυτό είναι οι φίλοι!****Κεντρικό θέμα:****Πώς κάνουμε καινούριες φιλίες και πώς διατηρούμε τις παλιές****Ηλικιακή ομάδα στόχου:****Έκτη τάξη δημοτικού****Μαθησιακοί στόχοι:****Οι μαθητές αναμένεται:**

- Να κατανοήσουν τη φύση της βίας στο σχολικό και εξωσχολικό περιβάλλον και τις πιθανές συνέπειές της (γ/κ).
- Να συνειδητοποιήσουν και να κατανοήσουν ότι οι πράξεις τους έχουν συνέπειες (γ/κ).
- Να κάνουν καινούριες φιλίες και να διατηρούν τις παλιές (δ).
- Να συμμερίζονται τις εμπειρίες και την ψυχολογική κατάσταση των άλλων (δ).
- Να αναπτύσσουν στρατηγικές για να λύνουν τις διαφορές τους με τους συμμαθητές τους και για να αντιμετωπίζουν τη βίαιη συμπεριφορά των συνομηλίκων τους (δ).
- Να εκτιμούν τους φίλους τους, ως μια πηγή αμοιβαίας υποστήριξης (σ/α)
- Να νοιάζονται για τους άλλους και να δείχνουν ευαισθησία για τα συναισθήματά τους (σ/α).

Ανάγνωση στην τάξη**Απόφαση 1: Νομίζετε ότι πρέπει να πάρει και ο Γιάννης μέρος στη φάρσα με τα μηνύματα;**

- Πώς νιώθει ο Χρήστος όταν λαμβάνει τα μηνύματα στο κινητό του;
- Γιατί ο Χρήστος δεν αποκαλύπτει στη μητέρα του τι πραγματικά συμβαίνει με τα μηνύματα που λαμβάνει;
- Έκανε καλά ο Χρήστος που μίλησε με τον κύριο Γιώργο; Εσύ τι θα έκανες στη θέση του;

Απόφαση 2: Νομίζετε ότι πρέπει ο Γιάννης να βοηθήσει τα παιδιά να κρύψουν το κινητό, ή μήπως πρέπει να μιλήσει σε κάποιο δάσκαλο;

- Πώς νομίζετε ότι νιώθει ο Γιάννης για τον τρόπο που συμπεριφέρονται τα παιδιά στον Χρήστο;
- Νομίζετε ότι θα έπρεπε ο Χρήστος να παραδεχτεί κάτι που δεν έχει κάνει;
- Πώς νιώθουν οι γονείς του Χρήστου όταν επισκέπτονται το σχολείο;

Απόφαση 3: Νομίζετε ότι ο Γιάννης πρέπει να πει την αλήθεια;

- Νομίζετε ότι ο Γιάννης πρέπει να εξηγήσει στους γονείς του, τι ακριβώς συμβαίνει;
- Έκανε καλά ο Γιάννης, που σταμάτησε να πηγαίνει στο σχολείο; Εσύ τι θα έκανες στη θέση του;

Συζήτηση με όλη την τάξη

Σταθείτε στον τρόπο που τα παιδιά φέρονται στον Χρήστο. Συζητήστε για τη χρήση τόσο της σωματικής, όσο και της ψυχολογικής βίας στο σχολικό και εξωσχολικό περιβάλλον. Προτρέψτε τους μαθητές σας να δουν την κατάσταση από διαφορετικές πλευρές, π.χ. από την πλευρά του θύματος, του μαθητή που ασκεί τη βία, των παιδιών που απλά είναι μάρτυρες μιας τέτοιας σκηνής, των δασκάλων και των γονέων.

- Πώς νομίζετε ότι νιώθει ο Χρήστος όταν τον κοροϊδεύουν οι συμμαθητές του;

Ο τρόπος που φέρονται τα παιδιά στον Χρήστο και οι εκφράσεις που χρησιμοποιούν ("Γεια χαρά σου! Δεν θα 'θελα να 'μουν στη θέση σου!") θα πρέπει να θεωρηθούν ως εκδηλώσεις ρατσιστικές. Αυτή είναι μια καλή αφορμή, για την ανάλυση της έννοιας της **φυλετικής ισότητας** και της υποχρέωσης των παιδιών να αναφέρουν περιστατικά ρατσιστικής συμπεριφοράς.

Δραστηριότητες επέκτασης

Δραστηριότητα 1: «Βρείτε κάποιον ο οποίος....»

Οργανώστε την τάξη σε μικρές ομάδες. Ζητήστε από τους μαθητές να συζητήσουν για τις εμπειρίες που παρουσιάζονται στην ιστορία. Βρείτε κάποιον ο οποίος....

- Να έχει δει κάποιον να υφίσταται βίαιη μεταχείριση από τους συμμαθητές του, αλλά ο ίδιος δεν μπορούσε να κάνει κάτι. Πώς ένιωσε;
- Να έχει βρίσει κάποιον. Πώς ένιωσε;
- Να έχει υποστεί βία από τους συμμαθητές του. Πώς ένιωσε;

Στη συνέχεια, μπορείτε να ενθαρρύνετε τους μαθητές να μοιραστούν με την υπόλοιπη τάξη, τις ανησυχίες και τους φόβους τους και να τους εξηγήσετε ποιες δυνατότητες στήριξης υπάρχουν στο σχολείο, π.χ. μπορούν:

- Να μιλήσουν με έναν φίλο.
- Να αναζητήσουν βοήθεια και υποστήριξη από τους συνομήλικούς τους.
- Να μιλήσουν με τη δασκάλα, ή τον δάσκαλό τους, ή με κάποιον άλλον ενήλικα στο σχολείο.

Δραστηριότητα 2: Υπόδυση ρόλων

Οργανώστε την τάξη σε ζευγάρια ή μικρές ομάδες και ζητήστε από τους μαθητές να παίξουν διάφορους ρόλους, σε σενάρια που θα μπορούσαν να προκύπτουν από την ιστορία, π.χ.:

- Μια συζήτηση μεταξύ των προσώπων της ιστορίας, π.χ. της Ελένης και του Γιάννη, κατά την οποία προσπαθούν να πείσουν ο ένας τον άλλον να αποδεχθεί τη δική του άποψη.
- Να πάρουν μια συνέντευξη από ένα πρόσωπο της ιστορίας, π.χ. τον Χρήστο, τον Γιάννη.
- Μια συζήτηση μεταξύ του δασκάλου, του κύριου Γιώργου και του Χρήστου.
- Μια συζήτηση μεταξύ κάποιου παιδιού στην ιστορία, π.χ. του Χρήστου ή της Ελένης, με την οικογένειά του.

Δραστηριότητα 3: Αλλάζτε θέση

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να αξιοποιηθεί για τη διερεύνηση των σημαντικών θεμάτων που θίγει η ιστορία, όπως η βία στο σχολικό περιβάλλον και ο ρατσισμός. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να υλοποιηθεί ως εξής:

Αλλάζτε θέση εάν ...

- Σας στενοχωρεί να σας κοροϊδεύουν τα άλλα παιδιά.
- Έχετε δει κάποιον στο προαύλιο του σχολείου σας να υφίσταται τη βίαιη συμπεριφορά των συμμαθητών του.
- Έχετε ακούσει, τυχαία, παιδιά να κάνουν ρατσιστικά σχόλια.

Δραστηριότητα 4: Έκθεση

Ενθαρρύνετε τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν τη βοηθητική δομή που ακολουθεί, για να συνοψίσουν τι έχουν μάθει από την ιστορία.

Όνομα:

Ημερομηνία:

Τίτλος:

Το αγαπημένο μου πρόσωπο είναι:

..... Είναι το αγαπημένο μου πρόσωπο γιατί

.....

Πιστεύω ότι τα άλλα παιδιά συμπεριφέρονται άσχημα, επειδή

.....

.....

Το λέω αυτό, διότι:

.....

Οι λέξεις που θα διάλεγα για να περιγράψω πώς νιώθει ο Χρήστος είναι

..... και

Εάν εγώ ήμουν δάσκαλος/δασκάλα θα

.....

Εάν ήμουν ο πατέρας ή η μητέρα του Χρήστου, θα αισθανόμουν

.....

Ιστορία 2:**Μια βόλτα στην πισίνα****Κεντρικό θέμα:****Η φιλία και η πίεση συνομηλίκων****Ηλικιακή ομάδα στόχου:****Πέμπτη τάξη δημοτικού****Μαθησιακοί στόχοι:****Οι μαθητές αναμένεται :**

- Να συνειδητοποιήσουν και να κατανοήσουν πόσο ισχυρή μπορεί να είναι η επιρροή και η πίεση που ασκούν πάνω τους οι συνομήλικοί τους (γ/κ).
- Να εκτιμήσουν το προνόμιο της φιλίας και τις πιθανές προκλήσεις που μπορεί να αντιμετωπίσουν (γ/κ).
- Να συνειδητοποιήσουν και να κατανοήσουν ότι οι πράξεις τους έχουν συνέπειες (γ/κ).
- Να κάνουν καινούριες φιλίες και να διατηρούν τις παλιές (δ).
- Να αντιστέκονται στην ανεπιθύμητη πίεση και συμπεριφορά των συνομηλίκών τους (δ).
- Να αναλαμβάνουν την ευθύνη των πράξεών τους (σ/α).

Αυτή η ιστορία προσφέρει επίσης, την ευκαιρία για την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των μαθητών, σχετικά με:

- Τις βλαβερές συνέπειες του καπνίσματος, τόσο για το ίδιο το παιδί, όσο και για τους άλλους (γ/κ).

Ανάγνωση στην τάξη**Απόφαση 1: Νομίζετε ότι πρέπει η Μαίρη να καπνίσει ένα τσιγάρο;**

- Γιατί νομίζετε ότι η Καίτη προσπάθησε να πείσει τις φίλες της να δοκιμάσουν κι αυτές ένα τσιγάρο;
- Πιστεύετε ότι η απάντηση της Σόφης ήταν εύστοχη; Γιατί;
- Πώς νομίζετε ότι ένιωσε η Μαίρη, όταν κατάλαβε ότι την είδε ο κύριος Παπαδόπουλος;

Απόφαση 2: Νομίζετε ότι πρέπει η Μαίρη να επιστρέψει τα γυαλάκια στη Σόφη;

- Γιατί ο ναυαγοσώστης ζήτησε από τη Μαίρη να βγει από την πισίνα; Νομίζετε ότι αυτό ήταν σωστό;
- Πώς νομίζετε ότι ένιωσε η Μαίρη;
- Η Καίτη συμπεριφέρεται σαν καλή φίλη; Γιατί;

Απόφαση 3: Νομίζετε ότι πρέπει να ομολογήσει η Μαίρη ότι τα κορίτσια έσπασαν το παγκάκι, ή μήπως να παραμείνει σιωπηλή;

- Νομίζετε ότι τα κορίτσια πρέπει να ομολογήσουν ότι έσπασαν το παγκάκι; Σε ποιον να το πουν;
- Πώς νομίζετε ότι ένιωθε η Μαίρη, καθώς γύριζε στο σπίτι της;

Συζήτηση με όλη την τάξη

- Σας είναι δύσκολο να λέτε «όχι» στους φίλους σας; Γιατί;
- Ποιες φράσεις μπορείτε να χρησιμοποιείτε για να εννοείτε «όχι»;
- Ποιο πρόσωπο της ιστορίας σας άρεσε περισσότερο ή λιγότερο; Γιατί;
- Πιστεύετε ότι υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες είναι αποδεκτό να μην πείτε την αλήθεια;
- Τι έμαθε η Μαίρη από τη βόλτα της στην πισίνα;

Αυτή η ιστορία προσφέρει την ευκαιρία στους μαθητές, να αντιληφθούν τις βλαβερές συνέπειες του καπνίσματος στην υγεία και να συνειδητοποιήσουν τα οφέλη της ζωής χωρίς τσιγάρο.

Δραστηριότητες επέκτασης

Δραστηριότητα 1: Αλλάξτε θέση

Η δραστηριότητα αυτή παρέχει ένα συνεργατικό πλαίσιο υποστήριξης για να διερευνήσουν οι μαθητές τα θέματα που παρουσιάζει η ιστορία, όπως η φιλία, η πίεση συνομηλίκων, η ατομική ευθύνη και η ειλικρίνεια. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να υλοποιηθεί ως εξής:

1. Αλλάξτε θέση εάν ...

- «...οι φίλοι σας είναι σημαντικοί για εσάς».
- «...πιστεύετε ότι είστε ένας καλός φίλος ή μια καλή φίλη».

2. Συμπληρώστε την πρόταση

Οι μαθητές κάθονται σε κύκλο. Κάντε τον γύρο του κύκλου, δίνοντας σε κάθε μαθητή την ευκαιρία να συμπληρώσει μια πρόταση, π.χ.

Ο φίλος ή η φίλη είναι κάποιος/α που

Με κάνει ευτυχισμένο/η, όταν οι φίλοι μου

Με κάνει δυστυχισμένο/η, όταν οι φίλοι μου

Όταν είμαι λυπημένος/η, ο φίλος μου ή η φίλη μου

Ένας φίλος δείχνει ότι με νοιάζεται, όταν

Το γνώρισμα που ψάχνω σε έναν φίλο ή σε μια φίλη είναι επειδή

Δραστηριότητα 2: Υποστηρίζουμε τις απόψεις μας (δείτε το Παράρτημα 3)

Με αφορμή την ιστορία, συζητήστε το θέμα της πίεσης συνομηλίκων. Οι μαθητές πρέπει να αποφασίσουν πώς θα ορίσουν την έννοια της πίεσης συνομηλίκων. Οργανώστε την τάξη σε ζευγάρια. Οι μαθητές εξασκούνται στο να εκφράζονται με αυτοπεποίθηση, έτσι ώστε να πείσουν τον συνομιλητή τους. Μοιράστε σε κάθε ζευγάρι κάρτες με σενάρια και οι μαθητές, εναλλάξ, αναλαμβάνουν τους παρακάτω ρόλους:

- α. κάποιον που προσπαθεί να πείσει τον συνομιλητή του
- β. κάποιον που αντιστέκεται στις θέσεις που εκφράζει ο συνομιλητής του.

Στο τέλος, ρωτήστε τους μαθητές πώς τα πήγαν και τι θα ήθελαν να μοιραστούν με την υπόλοιπη τάξη. Τονίστε πόσο σημαντικό είναι να αποφεύγουν την επιθετική συμπεριφορά.

Ιστορία 3:**Η παρέα τεμπελιάζει****Κεντρικό θέμα:****Ο σεβασμός προς τους άλλους και η αντιπαράθεση****Ηλικιακή ομάδα στόχου:****Έκτη τάξη δημοτικού****Μαθησιακοί στόχοι:****Οι μαθητές αναμένεται:**

- Να συνειδητοποιήσουν και να κατανοήσουν πόσο ισχυρή μπορεί να είναι η επιρροή και η πίεση που ασκούν επάνω τους οι συνομήλικοί τους (γ/κ).
- Να αντιλαμβάνονται και να κατανοούν τις καταστάσεις που οδηγούν σε αντιπαράθεσεις και σε συγκρούσεις (γ/κ).
- Να συνειδητοποιήσουν και να κατανοήσουν ότι οι πράξεις τους έχουν συνέπειες (γ/κ).
- Να αναπτύσσουν στρατηγικές για να λύνουν τις διαφορές τους με τους συμμαθητές τους και για να αντιμετωπίζουν τη βίαιη συμπεριφορά των συνομηλίκών τους (δ).
- Να νοιάζονται για τους άλλους και να δείχνουν ευαισθησία για τα συναισθήματά τους (ενσυναίσθηση) (σ/α).

Επιπρόσθετα, αυτή η ιστορία προσφέρει την ευκαιρία για την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των παιδιών σε ζητήματα σχετικά με:

- Τις βλαβερές συνέπειες της κατανάλωσης αλκοολούχων ποτών.

Ανάγνωση στην τάξη

Απόφαση 1: Νομίζετε ότι ο Σταύρος και ο Μάριος πρέπει και αυτοί να έρθουν σε αντιπαράθεση με την ηλικιωμένη γυναίκα, ή μήπως καλύτερα να πάνε στα σπίτια τους;

- Γιατί ο Σταύρος και οι φίλοι του συναντιούνται έξω από το μαγαζί; Πού αλλού θα μπορούσαν να συναντιούνται;
- Γιατί θέλει ο καταστηματάρχης να φύγουν τα παιδιά από το χώρο έξω από το μαγαζί του;
- Πώς νομίζετε ότι νιώθει η ηλικιωμένη γυναίκα;
- Γιατί αποκαλεί τα παιδιά «παλιοαλήτες»;

Απόφαση 2: Νομίζετε ότι ο Σταύρος θα πρέπει να φερθεί κι αυτός άσχημα στην ηλικιωμένη γυναίκα;

- Γιατί πιστεύετε ότι τα νεαρά παιδιά φέρθηκαν με αυτόν τον τρόπο;

- Πώς νομίζετε ότι νιώθει ο Σταύρος, όταν η αστυνομία καταφθάνει στο σπίτι του;
- Αν ήσαστε οι γονείς του Σταύρου, πώς θα αντιδρούσατε;

Συζήτηση με όλη την τάξη

- Συζητήστε για την έννοια της αντιπαράθεσης και της σύγκρουσης. Σκεφτείτε καθημερινές καταστάσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε αντιπαράθεση ή και σε σύγκρουση. Βοηθήστε τους μαθητές να κατανοήσουν ότι πάντοτε υπάρχουν «δύο πλευρές σε κάθε ιστορία».
- Ενθαρρύνετε τους μαθητές να μοιραστούν με την υπόλοιπη τάξη τις εμπειρίες τους σχετικά με τις συνέπειες της αντικοινωνικής και επιθετικής συμπεριφοράς εναντίον μεμονωμένων ατόμων αλλά και κοινωνικών ομάδων.

Δραστηριότητες επέκτασης

Η ιστορία αυτή δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να κατανοήσουν τις συνέπειες της κατανάλωσης αλκοολούχων ποτών και να προβληματιστούν σχετικά με τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει η κατανάλωση αλκοόλ από τους νέους, όπως είναι το πρόβλημα της μέθης.

Στο μάθημα, θα μπορούσε να προσκληθεί ένας αστυνομικός, για να συζητήσει με τους μαθητές πάνω στο θέμα της παραβατικότητας των νέων και το ρόλο της αστυνομίας.

Δραστηριότητα 1: Στάσεις και Αξίες (δείτε το Παράρτημα 4)

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να γίνει είτε με ολόκληρη την τάξη, είτε με την τάξη οργανωμένη σε ομάδες. Διαβάζονται φωναχτά, παραδείγματα αντικοινωνικής συμπεριφοράς από τις κάρτες και οι μαθητές πρέπει να αποφασίσουν εάν η κάθε συμπεριφορά είναι:

- **Αποδεκτή**
- **Αποδεκτή μόνο σε κάποιες περιπτώσεις**
- **Δεν είναι ποτέ αποδεκτή**

Στο τέλος, κάθε ομάδα πρέπει να παρουσιάσει στην τάξη τις επιλογές της και να τις αιτιολογήσει.

Δραστηριότητα 2: Έκθεση

Ζητήστε από τους μαθητές να γράψουν την ιστορία σε πρώτο πρόσωπο, από την πλευρά της κυρίας Ιωάννου, εστιάζοντας στο πώς αυτή αντιλαμβάνεται τα νεαρά παιδιά.

Ιστορία 4:**Το πρόβλημα με τον Παππού****Κεντρικό θέμα:****Η διαχείριση των συναισθημάτων και η ενσυναίσθηση****Ηλικιακή μάδα στόχου:****Τετάρτη τάξη δημοτικού****Μαθησιακοί στόχοι:****Οι μαθητές αναμένεται:**

- Να αντιλαμβάνονται και να κατανοούν το εύρος των συναισθημάτων τους, αλλά και τα συναισθήματα των άλλων.
- Να συνειδητοποιήσουν και να κατανοήσουν ότι τα συναισθήματα αλλάζουν όταν συμβαίνουν σημαντικές αλλαγές στη ζωή, καθώς και σε περίπτωση απώλειας αγαπημένων προσώπων.
- Να διαχειρίζονται διαφορετικά συναισθήματα και να αντιμετωπίζουν στη ζωή τους την αλλαγή, αλλά και καινούριες καταστάσεις.

Ανάγνωση στην τάξη**Απόφαση 1: Νομίζετε ότι ο Στέλιος πρέπει να διαμαρτυρηθεί ή να παραμείνει σιωπηλός;**

- Γιατί ο Στέλιος αισθάνεται μπερδεμένος και συγχυσμένος όταν ο παππούς του καταφθάνει στο σπίτι;
- Σε ποιον άλλον θα μπορούσε να μιλήσει ο Στέλιος για το πώς νιώθει;
- Εσύ τι θα έκανες στη θέση του;
- Πώς νομίζετε ότι νιώθει ο παππούς;

Απόφαση 2: Νομίζετε πως θα έπρεπε να φύγει για λίγο καιρό από το σπίτι, ο Στέλιος; Μήπως θα έπρεπε να μείνει και να μιλήσει στη μητέρα του;

- Πώς νομίζετε ότι νιώθει η μητέρα του Στέλιου για την καινούρια κατάσταση στο σπίτι;
- Νομίζετε ότι ο Στέλιος πρέπει να προσπαθήσει να δει τα πράγματα από την πλευρά της μητέρας του;
- Γιατί είναι επικίνδυνο να φύγει από το σπίτι ο Στέλιος;

Απόφαση 3: Νομίζετε ότι θα ήταν καλό να συζητήσει ο Στέλιος με τη μητέρα του για το πώς νιώθει ή να μιλήσει σε κάποιον στο σχολείο;

- Τι έμαθε ο Στέλιος από αυτήν την εμπειρία;

Συζήτηση με όλη την τάξη

Στη συνέχεια μπορείτε να ενθαρρύνετε τους μαθητές να μοιραστούν με την υπόλοιπη τάξη τις ανησυχίες και τους φόβους τους και να τους εξηγήσετε ποιες δυνατότητες στήριξης υπάρχουν στο σχολείο, π.χ. μπορούν:

- Να μιλήσουν με έναν φίλο.
- Να αναζητήσουν βοήθεια και υποστήριξη από τους συνομήλικούς τους.
- Να μιλήσουν με τη δασκάλα, ή τον δάσκαλό τους, ή με κάποιον άλλον ενήλικα στο σχολείο.

Δραστηριότητες επέκτασης

Δραστηριότητα 1: Το αλφάβητο των συναισθημάτων

Οργανώστε την τάξη σε ομάδες των 4-5 μαθητών. Ζητήστε από την κάθε ομάδα να συνθέσει το δικό της «**αλφάβητο των συναισθημάτων**», π.χ. Α = ανήσυχος, Β = βαριεστημένος. Μπορείτε να δώσετε τέσσερα έως πέντε γράμματα σε κάθε ομάδα, έτσι ώστε η άσκηση να γίνει πιο εύκολη, για όλη την τάξη. Ο αλφαβητικός κατάλογος με το λεξιλόγιο των συναισθημάτων μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους μαθητές ως βοήθημα, για τις ασκήσεις στο μάθημα της γλώσσας, π.χ. μπορείτε να ζητήσετε από τους μαθητές να συνθέσουν ένα ποίημα, όπου θα περιγράψουν τα συναισθήματά τους, στο πλαίσιο μιας συγκεκριμένης περίπτωσης.

Δραστηριότητα 2: Οι κάρτες με τα συναισθήματα (δείτε το Παράρτημα 5)

Μια δραστηριότητα για μικρότερα παιδιά. Χρησιμοποιώντας τις κάρτες που αναγράφουν συναισθήματα, ζητήστε από τους μικρούς μαθητές, να χωρίσουν τις λέξεις σε δύο ομάδες: τα καλά - θετικά συναισθήματα και τα άσχημα - αρνητικά συναισθήματα.

Οργανώστε την τάξη σε ζευγάρια. Ο ένας μαθητής διαλέγει μια **κάρτα** και χωρίς να τη δείξει στον συμμαθητή του, μιμείται την έννοια του συναισθήματος, παίζοντας παντομίμα, χωρίς να μιλάει. Ο δεύτερος μαθητής πρέπει να μαντέψει το συναίσθημα. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι ο κάθε μαθητής να έχει ολοκληρώσει 2-3 γύρους.

Στη συνέχεια, όταν ολοκληρωθεί το παιχνίδι, μπορεί να ακολουθήσει συζήτηση με όλη την τάξη.

Ρωτήστε τους μαθητές που μάντεψαν σωστά, γιατί είναι καλό να έχει κανείς αυτήν τη δεξιότητα; Διότι σου επιτρέπει να καταλάβεις πώς νιώθει κάποιος από την έκφραση του προσώπου του, τον τρόπο με τον οποίο στέκεται, κλπ. Γιατί όμως, ήταν δύσκολο να μαντέψουν κάποια συναισθήματα; Ίσως φταίει το ότι πολλά συναισθήματα εκδηλώνονται με παρόμοιο τρόπο, π.χ. εξωτερικά ίσως φαινόμαστε το ίδιο όταν είμαστε λυπημένοι ή δυστυχημένοι, ή όταν είμαστε βαριεστημένοι ή κουρασμένοι. Για να μάθουμε πώς πραγματικά νιώθει κάποιος πρέπει να μιλήσουμε μαζί του.

Δραστηριότητα 3: Ας γνωριστούμε καλύτερα (δείτε το Παράρτημα 6)

Μοιράζετε στους μαθητές κάρτες με ερωτήσεις. Ο κάθε μαθητής πρέπει να μιλήσει στους συμμαθητές του για τις εμπειρίες που αναγράφονται στις κάρτες. Πρέπει να μιλήσουν, σε όσο το δυνατόν περισσότερα παιδιά της τάξης, ή ακόμη και με παιδιά που δε γνωρίζουν πολύ καλά, εφόσον αυτό είναι εφικτό. Επειδή οι ερωτήσεις αφορούν κυρίως συναισθήματα, αυτές βοηθούν τους μαθητές να γνωριστούν καλύτερα και τους δίνουν την ευκαιρία να μιλήσουν ανοιχτά, για τα συναισθήματά τους.

Χωρισμένοι σε ζευγάρια, οι μαθητές επιλέγουν μια συγκεκριμένη πληροφορία που θα ήθελαν και οι δύο να μοιραστούν με την υπόλοιπη τάξη και την παρουσιάζουν.

Δραστηριότητα 4: Χρονολόγιο συναισθημάτων

Χρησιμοποιήστε επίθετα για να περιγράψετε τα συναισθήματα του Στέλιου σε διαφορετικά σημεία της ιστορίας, π.χ. όταν μετακομίζει στο σπίτι του ο παππούς, όταν παίρνει τον έλεγχό του, όταν τσακώνεται με τη μητέρα του, όταν συναντάει στο πάρκο τη μητέρα του Βασίλη και όταν μιλάει στη μητέρα του για τις ανησυχίες του.

Οι μαθητές φτιάχνουν ένα κολάζ συναισθημάτων, χρησιμοποιώντας είτε δικές τους ζωγραφιές, είτε φωτογραφίες από περιοδικά και διάφορους ιστότοπους, κλπ.

Ιστορία 5:**Μπελάδες στον Ζωολογικό Κήπο****Key Theme:****Ατομική Ευθύνη****Ηλικιακή ομάδα στόχου:****Τρίτη τάξη του δημοτικού****Μαθησιακοί στόχοι:****Οι μαθητές αναμένεται:**

- Να είναι ειλικρινείς και δίκαιοι και να σέβονται τους κανόνες, τον νόμο και τα πρόσωπα με κύρος (σ/α).
- Να αναλαμβάνουν πάντα την ευθύνη των πράξεών τους (δ).
- Να συνειδητοποιήσουν και να κατανοήσουν ότι οι πράξεις τους έχουν συνέπειες (γ/κ).

Ανάγνωση στην τάξη

Απόφαση 1: Νομίζετε ότι ο Σίμος πρέπει να διαμαρτυρηθεί, ή μήπως να παραμείνει σιωπηλός;

- Γιατί η δασκάλα, η κυρία Αντωνία, λέει στα παιδιά ότι πρέπει όλοι να παραμείνουν καθισμένοι στις θέσεις τους στο λεωφορείο;
- Πώς νομίζετε ότι νιώθει ο Σίμος ή ο Μάκης όταν πρέπει να κάτσουν μπροστά μαζί με τη δασκάλα;

Απόφαση 2: Νομίζετε ότι θα έπρεπε ο Σίμος να πηδήξει μέσα στον περιφραγμένο χώρο με τους πιγκουΐνους;

- Πώς θα αισθανόσασταν, εάν η τσάντα ήταν δική σας;
- Εσείς τι θα κάνατε στη θέση του Σίμου;
- Ποια είναι η γνώμη σας, για τον τρόπο με τον οποίο αντέδρασε η Νίκη;

Απόφαση 3: Νομίζετε ότι ο Σίμος πρέπει να ομολογήσει ότι έχει τα γλυκά στην τσάντα του;

- Πώς νομίζετε ότι ένιωσε ο Αντρέας, όταν κατάλαβε ότι τα γλυκά έλειπαν;
- Γιατί νομίζετε ότι τα παιδιά φέρονται έτσι, στον Αντρέα;
- Πώς νομίζετε ότι νιώθει η μητέρα του Σίμου, όταν αυτός επιστρέφει στο σχολείο μετά την εκδρομή;

Συζήτηση με όλη την τάξη

1. Γιατί υπάρχουν οι κανόνες; Γιατί χρειάζονται διαφορετικοί κανόνες σε διαφορετικές περιστάσεις; Σκεφτείτε παραδείγματα, όπως οι κανόνες που ισχύουν στο σχολείο, οι κανόνες οδικής κυκλοφορίας, κλπ. Μπορεί να ακολουθήσει συζήτηση για την προσωπική και την ομαδική ασφάλεια.
2. Συζητήστε γιατί είναι σημαντικό να είμαστε ειλικρινείς και να αναλαμβάνουμε την ευθύνη των πράξεών μας. Εξετάστε και αναλύστε κάποιες άσχημες καταστάσεις που μπορεί να προκύψουν, όταν δεν είμαστε ειλικρινείς. Πώς θα μπορούσαμε να φερθούμε με υπευθυνότητα σε κάθε περίπτωση;
3. Βρείτε μαζί με τα παιδιά της τάξης παραδείγματα μαθητών που αποτελούν υποδείγματα υπευθυνότητας στο σχολείο, π.χ. συμπαίχτες στο διάλειμμα, τα μέλη του μαθητικού συμβουλίου, κλπ.

Δραστηριότητες επέκτασης

Δραστηριότητα 1: Συνέντευξη

Ένας μαθητής υποδύεται τον ρόλο του Σίμου. Η υπόλοιπη τάξη προετοιμάζει μια σειρά από ερωτήσεις, τις οποίες και απευθύνει στον μαθητή «Σίμο», π.χ.:

- Πέρασες καλά κατά την επίσκεψή σου στον ζωολογικό κήπο; Γιατί;
- Πώς ένιωσες όταν έριξαν την τσάντα σου μέσα στον περιφραγμένο χώρο με τους πιγκουίνους;
- Τι σου είπε η μητέρα σου όταν έφτασες σπίτι;
- Ο Μάκης παραμένει φίλος σου; Γιατί;

Δραστηριότητα 2: Συμπληρώστε τις προτάσεις

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να γίνει προφορικά στην τάξη ή να δοθεί ως γραπτή άσκηση:

- Νιώθω, όταν τσακώνομαι με κάποιον φίλο μου.
- Νιώθω, όταν κάποιος φίλος μου μου δείξει καλοσύνη.
- Νιώθω, όταν ακούω να κοροϊδεύουν κάποιον.
- Εάν μου έκλεβαν κάτι δικό μου, θα ένιωθα

Παράρτημα 1 – Σύνδεση με αναλυτικό πρόγραμμα

Κοινωνική και πολιτική αγωγή

Οι μαθητές μαθαίνουν να είναι ενεργοί πολίτες

Οι μαθητές διδάσκονται:

- α.** Πώς να διερευνούν και να συζητούν τοπικά ζητήματα, προβλήματα και γεγονότα.
- β.** Πώς και γιατί, γίνονται οι κανόνες και οι νόμοι και πώς επιβάλλονται. Γιατί χρειάζονται διαφορετικοί κανόνες σε διαφορετικές περιστάσεις και πώς μπορεί κανείς να συμμετέχει στη διαδικασία δημιουργίας ή αλλαγής των κανόνων και νόμων.
- γ.** Ποιες είναι οι συνέπειες της παραβατικής και αντικοινωνικής συμπεριφοράς, όπως η βία και ο ρατσισμός, εναντίον ατόμων αλλά και εναντίον κοινωνικών ομάδων.
- δ.** Να αναγνωρίζουν την ύπαρξη διαφορετικών επιπέδων ευθύνης, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων - στο σπίτι, στο σχολείο και στην τοπική κοινότητα - και ότι αυτά πολλές φορές αντικρούονται μεταξύ τους.
- ε.** Να συλλογίζονται πάνω σε πνευματικά, ηθικά, κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα, αξιοποιώντας τη φαντασία τους για να κατανοήσουν τις εμπειρίες άλλων ανθρώπων.
- στ.** Να λύνουν τις διαφορές τους, εξετάζοντας τις εναλλακτικές λύσεις που υπάρχουν, να παίρνουν αποφάσεις και να αιτιολογούν τις επιλογές που κάνουν.

Οι μαθητές μαθαίνουν πώς να ζουν με υγεία και ασφάλεια

Οι μαθητές διδάσκονται:

- α.** Να αναγνωρίζουν τους κινδύνους που ενυπάρχουν σε διάφορες καταστάσεις και στη συνέχεια να αποφασίζουν, ποια είναι η κατάλληλη υπεύθυνη συμπεριφορά.
- β.** Να αναγνωρίζουν πως η πίεση που μπορεί να δεχτούν για να συμπεριφερθούν με τρόπο μη αποδεκτό ή επικίνδυνο, είναι δυνατό να προέρχεται από πολλές πηγές, ακόμη κι από ανθρώπους που γνωρίζουν. Επίσης, μαθαίνουν πώς να ζητούν βοήθεια και να ασκούν βασικές τεχνικές που θα τους βοηθήσουν να αντιστέκονται όταν τους πιέζουν να φερθούν ανάρμοστα.

Οι μαθητές αναπτύσσουν καλές σχέσεις και μαθαίνουν να σέβονται τη διαφορετικότητα μεταξύ των ανθρώπων

Οι μαθητές διδάσκονται:

- α.** Να αναγνωρίζουν ότι οι πράξεις τους επηρεάζουν τους ίδιους, αλλά και τους άλλους. Μαθαίνουν να νοιάζονται για τα συναισθήματα των άλλων και να βλέπουν τα πράγματα από την πλευρά των άλλων.
- β.** Να αντιλαμβάνονται τους διαφορετικούς τύπους των σχέσεων, συμπεριλαμβανομένου του γάμου, τις σχέσεις μεταξύ των φίλων και της οικογένειας, καθώς και να αναπτύσσουν τις δεξιότητες που απαιτούνται, για να συντηρούν ουσιαστικές σχέσεις.
- γ.** Να αντιλαμβάνονται τη φύση και τις συνέπειες του ρατσισμού και της βίαιης συμπεριφοράς μεταξύ των παιδιών, αλλά και κάθε τύπου επιθετικής συμπεριφοράς, καθώς και πώς πρέπει να διαχειρίζονται αυτές τις καταστάσεις ζητώντας βοήθεια και υποστήριξη.

Παράρτημα 2- Σύνδεση με εκπαιδευτικούς στόχους

Γλώσσα

Εκπαιδευτικός στόχος 1: Παραγωγή και κατανόηση του προφορικού λόγου

Σε πρώτο επίπεδο:

Οι μαθητές μιλούν με αυτοπεποίθηση και ακούν με προσοχή, στοχάζονται και αλληλεπιδρούν με τους συμμαθητές τους. Στη συζήτηση, δείχνουν ότι έχουν κατανοήσει τα κύρια σημεία που παρουσιάζονται. Δείχνουν ότι προσέχουν στο μάθημα, κάνοντας κατάλληλα σχόλια και ερωτήσεις. Αρχίζουν να προσαρμόζουν αυτά που λένε στις ανάγκες του συνομιλητή τους, διαφοροποιώντας το λεξιλόγιο που χρησιμοποιούν και τον βαθμό της λεπτομέρειας του λόγου.

Σε δεύτερο επίπεδο:

Οι μαθητές ακούν απερίσπαστοι και μιλούν με αυτοπεποίθηση, σε όλο και ευρύτερα πλαίσια αναφοράς της γλωσσικής επικοινωνίας. Η ομιλία τους προσαρμόζεται στον εκάστοτε σκοπό: την προσεκτική ανάπτυξη ιδεών, την ακριβή περιγραφή γεγονότων και τη σαφή μετάδοση των απόψεών τους. Στη συζήτηση, ακούν με προσοχή, συμμετέχουν και κάνουν ερωτήσεις που ανταποκρίνονται στις ιδέες και τις απόψεις των άλλων. Χρησιμοποιούν το κατάλληλο λεξιλόγιο και τις δόκιμες γλωσσικές δομές (γραμματική και σύνταξη).

Σε τρίτο επίπεδο:

Οι μαθητές μιλούν με αυτοπεποίθηση και ακούν με προσοχή, σε όλο και ευρύτερα πλαίσια αναφοράς της γλωσσικής επικοινωνίας, μερικά από τα οποία αφορούν τη δόκιμη χρήση της γλώσσας. Η ομιλία τους προσελκύει το ενδιαφέρον του ακροατή, καθώς αρχίζουν να εμπλουτίζουν τις εκφράσεις τους και το λεξιλόγιο που χρησιμοποιούν. Ακούν με μεγάλη προσοχή τους άλλους, κάνουν ερωτήσεις που οδηγούν στην ανάπτυξη των ιδεών και συμβάλλουν στη συζήτηση, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις των συνομιλητών τους. Αρχίζουν να χρησιμοποιούν κατάλληλη γλώσσα.

Εκπαιδευτικός στόχος 2: Ανάγνωση

Σε πρώτο επίπεδο:

Προσεγγίζοντας διάφορα κείμενα, οι μαθητές δείχνουν ότι κατανοούν τις θεμελιώδεις ιδέες, τα ουσιώδη θέματα, τα σημαντικά γεγονότα, καθώς και τους βασικούς χαρακτήρες. Αρχίζουν να εξάγουν συμπεράσματα, κάνοντας συμπερασματικούς συλλογισμούς. Αναφέρονται στο κείμενο όταν επεξηγούν τις απόψεις τους. Εντοπίζουν και χρησιμοποιούν ιδέες και πληροφορίες.

Σε δεύτερο επίπεδο:

Οι μαθητές δείχνουν ότι κατανοούν διαφορετικά είδη κειμένου, εντοπίζουν τα ουσιώδη σημεία και χρησιμοποιούν τους κατάλληλους λογικούς συλλογισμούς (αναγωγή, κλπ.) όπου απαιτείται. Όταν απαντούν, αναγνωρίζουν τα κύρια χαρακτηριστικά, το κεντρικό θέμα, καθώς και τους βασικούς χαρακτήρες των κειμένων. Επιλέγουν προτάσεις, φράσεις και σχετικές πληροφορίες, για να υποστηρίξουν τις απόψεις τους. Ανακτούν και οργανώνουν πληροφορίες από πολλές πηγές.

Σε τρίτο επίπεδο:

Διαβάζοντας και συζητώντας για διαφορετικά κείμενα, οι μαθητές αντιλαμβάνονται πολλαπλά επίπεδα ερμηνείας και σχολιάζουν τη σημασία τους και την επίδρασή τους. Ανταποκρίνονται σε προσωπικό επίπεδο, στα λογοτεχνικά κείμενα και όταν αιτιολογούν τις απόψεις τους, κάνουν αναφορές στη δομή των κειμένων και τα θέματα που παρουσιάζονται, καθώς και στους διαφορετικούς τρόπους χρήσης της γλώσσας. Συνοψίζουν πολλές πληροφορίες από διάφορες πηγές.

Παράρτημα 3 – Υποστηρίζουμε τις απόψεις μας

**Δοκιμάζεις να
καπνίσεις ένα
τσιγάρο**

**Περνάς την
ώρα σου στην
πισίνα**

**Πηγαίνεις στο
πάρκο**

**Μένεις έξω πιο
αργά απ' όσο
επιτρέπεται**

**Κάποιος
συμμαθητής
σου, σου
ζητάει δανεικά**

**Οι φίλοι σου,
σου προτείνουν
να μην
πληρώσεις
εισιτήριο στο
λεωφορείο**

Παράρτημα 4 – Στάσεις και αξίες

Βρίζετε κάποιον

Κοροϊδεύετε κάποιον

Δεν αφήνετε κάποιον να παίξει μαζί σας

Χτυπάτε κάποιον

Δεν λέτε την αλήθεια

Δεν κρατάτε την υπόσχεσή σας

Παίρνετε τα πράγματα κάποιου άλλου

Καταστρέφετε την περιουσία κάποιου

Παράρτημα 5 – Παιχνίδι: Οι κάρτες με τα συναισθήματα

χαρούμενος

λυπημένος

ενθουσιασμένος

βαριεστημένος

συνεπαρμένος

τρομαγμένος

ευχαριστημένος

θυμωμένος

φοβισμένος

ντροπαλός

στενοχωρημένος

κουρασμένος

Παράρτημα 6 – Ας γνωριστούμε καλύτερα

Μπορείς να μας περιγράψεις κάποια στιγμή που ένιωσες χαρούμενος/η;

Θυμάσαι την πρώτη σου μέρα στο σχολείο; Πώς ήταν;

Έχεις κάνει ποτέ κάτι που σε έκανε να νιώσεις περήφανος/η; Τι ήταν αυτό;

Έχεις κάνει κάτι, πρόσφατα, για κάποιον άλλο; Τι ήταν αυτό; Πώς αισθάνθηκες;

Ένιωσες πρόσφατα λυπημένος/η; Για ποιο λόγο;